

Revista

Regió7

DIRECTOR: MARC MARCÉ I CASAPONSA.
EMPRESA EDITORA: EDICIONS INTERCOMARCALS SA.

Fauna
Centre de Natura de
les Planes de Son
11

Reportatge
El pavelló
del Nou Congost **6**

Salut
Malalties reals
o imaginàries **8**

Patrimoni
Deixades allà
Sant Serni i Sant Salvador **10**

La Salle, un segle d'educació

UNA DE LES ESCOLES AMB MÉS TRADICIÓ DE
MANRESA CELEBRA ENGUANY EL CENTENARI

ARXIU PARTICULAR

vilarmau@vilarmau.com
www.vilarmau.com

vilarmau i freixa

Des del 1927 al vostre servei

RECANVIS AUTOMOCIÓ - INDÚSTRIA

MANRESA C/ Sallent, 97-103 - Polígon Els Dolors - Tel. 93 874 40 61 BERGA C/ Rasa del Canyet, 20 - Tel. 93 822 00 30

El col·legi La Salle de Manresa compleix aquest curs cent anys. El 1910 els germans van obrir una escola a l'edifici de l'Ateneu del carrer de les Piques. Des de llavors la comunitat educativa ha dut a terme una tasca ininterrompuda de formació, tan sols estroncada per la Guerra Civil Espanyola. Ara es disposen a celebrar-ho. Per **Jordi Morros**

La Salle

UNA HISTÒRIA DE CENT ANYS

ARXIU PARTICULAR

SORTIDES I EXCURSIONS

▶ Les sortides i excursions es van fer habituals a l'escola. A la foto es pot veure un grup de germans de la comunitat de La Salle de Manresa, coneguts també com *els hermanos*, en un moment del dinar durant una excursió que van fer a prop del santuari del Miracle. Era el 2 de juliol del 1955

ARXIU PARTICULAR

Sortida de classe dels alumnes de l'escola al carrer dels Esquilets. Era el curs 1926-1927

Cent anys. Es diu aviat, però és on ha arribat l'escola La Salle de Manresa. Cent anys, interromputs tan sols per la Guerra Civil Espanyola, durant els quals milers d'estudiants han passat per les seves classes. Primer a l'actual edifici de l'Ateneu de les Piques, després al carrer d'Urgell, al carrer dels Esquilets (actualment Sant Joan Baptista de La Salle, fundador de la comunitat) i finalment on és ara. Cent anys que han vist passar germans amb la llarga sotana negra, una guerra civil tràgica per a la comunitat, la postguerra, l'Escola Popular, els *soperos*, el foment de l'esport i l'associacionisme, els tradicionals estudis de comerç, la incorporació de professors seglars, el globus de La Salle o l'arribada de les classes mixtes.

Aquest segle d'història quedarà narrat en un llibre elaborat pels periodistes Gal·la Garcia i Jordi Sardans. El 1910 van arribar a Manresa els germans de les Escoles Cristianes, un moviment religiós fundat a França el 1682 per Joan Baptista de La Salle, que va crear escoles per a les classes populars amb una metodologia innovadora. Abans, però, el 1870 el llavors alcalde de Manresa, Esteve Burés i Soler, ja havia intentat que s'instal·lessin a la ciutat, sense èxit. No va ser fins quaranta anys més tard que va començar una història que n'acaba de complir cent. La comunitat ja havia desembarcat a Catalunya, i al Bages tenien una escola a Santpedor i una altra a Monistrol de Montserrat. Van ser tres els germans lasalians que van fer cap a Manresa per fer-se càrrec de l'escola del Patronat Obrer de Nostra Senyora de Montserrat i Sant Ignasi de Loiola, en un edifici del carrer de les Piques, l'Ateneu. Eren Léonce Gabriel, Léandre Marie i Leonci Joaquim. Va començar a funcionar el 12 de setembre del 1910. Devia ser tot un esdeveniment perquè a final de mes ja tenia 130 alumnes i n'hagué de refusar una quarantena més que hi volien entrar. Cada germà es va fer càrrec d'una aula, només per a nois i que estaven agrupats en funció dels seus coneixements. Feien sis hores de classe cada dia, inclosos els dissabtes.

Així van ser els inicis d'una aventura que ha perdurat fins ara i que va continuar el curs següent ja al carrer d'Urgell número 3. El 1911

la situació va donar un tomb i el patronat es va desvincular de l'escola i dels germans, però aquests van continuar la seva tasca educativa. El curs 1911-1912 van decidir batejar l'escola amb el nom de Colegio de Nuestra Señora de Montserrat. Tenia quatre classes, i, com que la quota era elevada, el setembre d'aquell any només tenien 83 alumnes, però a final d'any ja eren un centenar, una xifra que va anar creixent els següents cursos i que va fer que també augmentés el nombre de germans per poder atendre tots els alumnes.

Aviat el local del carrer d'Urgell es va fer petit, i a més a més una part de l'immoble acollia una fàbrica tèxtil. Calia buscar una alternativa, i entre elles hi havia la possible cessió d'una part de l'edifici de Sant Ignasi, l'antic col·legi dels jesuïtes, de propietat municipal. Però això no va ser ben vist per alguns sectors de la ciutat i finalment no es va materialitzar. No eren bons moments per a la comunitat lasaliana, que passava problemes econòmics que fins i tot van fer perillar la seva estada a Manresa. Però es va continuar la recerca, fins que van trobar un solar al carrer dels Infants, popularment conegut amb el nom dels Esquilets perquè hi havia molts esquiladors d'animals en aquest carrer. És l'actual carrer de Sant Joan Baptista de La Salle. S'hi va construir un edifici nou que es va poder estrenar el curs 1926-1927. A partir de llavors també van poder tenir alumnes interns i menjador escolar. Gal·la Garcia i Jordi Sardans expliquen al seu llibre que, entre els que es quedaven a dinar, hi havia els anomenats *soperos*: només prenién la sopa al menjador. La resta del dinar el portaven de casa amb carmanyola i a la cuina els l'escal·faven. Tres anys més tard la comunitat educativa estava formada per 15 germans i 400 alumnes.

Amb la Segona República hi va haver moments de desconcert i es va prohibir que les congregacions religioses impartissin classe. Això es va poder anar esquivant en el

ARXIU PARTICULAR

1 ELS GERMANS

1 Comunitat de germans el curs 1939-1940, just després de la Guerra Civil Espanyola. Durant la guerra el col·legi no va funcionar i va ser confiscat per la FAI. Tres germans de la comunitat de Manresa van ser afusellats

2 Sortida de congregants marians al Miracle. Els joves congregants tenien la missió d'instruir nens i nenes amb pocs recursos. Ho feien els diumenges i dies festius. També els preparaven per fer la primera comunió i feien visites mensuals als nens que estaven ingressats a l'hospital de Sant Joan de Déu

ARXIU PARTICULAR

2

cas de La Salle de Manresa. Va ser precisament durant aquest temps que, a iniciativa de l'associació d'antics alumnes, es va posar en marxa l'Escola Popular, un centre d'ensenyament gratuït que va obrir l'octubre del 1934 amb un centenar d'alumnes, que pagaven tres pessetes el mes per pagar el lloguer d'un garatge contigu al col·legi on es van habilitar unes aules.

La guerra civil va ser tràgica per a la comunitat. La vintena de germans que hi havia llavors a Manresa van abandonar la residència i n'hi va haver tres que van morir afusellats. Del 1936 al 1939 no es van fer classes i el col·legi va ser confiscat pels anarquistes de la FAI, que el van utilitzar de menjador públic, oficines sindicals, d'escola i hospital militar. Quan van entrar les tropes franquistes es va fer servir de caserna. L'agost del 1939, els germans hi van poder tornar a fer classes, amb 390 alumnes i 12 religiosos.

Començava una nova etapa de l'escola, que any rere any anava introduint millores, i es posava en marxa, novament, l'Escola Popular, que més endavant es va traslladar a Casa Caritat. Caixa Manresa pagava el manteniment del centre i els germans hi continuaven donant les classes. I mentrestant, el centre anava creixent. Es començava a plantejar la possibilitat de fer un nou trasllat, l'últim gran trasllat. Va arribar el 1968.

DE LA GIMNÀSTICA AL PATI, AL GLOBUS INFLABLE

ARXIU PARTICULAR

1

1 IMATGES D'ESPORT

1 Examen de gimnàstica al pati del col·legi del carrer dels Esquilets el juny del 1952. Aquell any el carrer ja s'anomenava de Sant Joan Baptista de La Salle. L'esport sempre ha tingut un paper important en la formació al col·legi. 2 El globus de La Salle de Manresa, ja al carrer de la Pau. Es va fer famós arreu de la ciutat i la comarca. Es va instal·lar el curs 1974-1975 i servia per cobrir una pista poliesportiva en un dels extrems del pati, per poder-hi fer activitats sota cobert. Al fons es pot apreciar la construcció dels edificis del barri de la Parada. 3 Un dels equips de bàsquet de l'escola que van participar en un torneig celebrat amb motiu de la festa patronal de Nostra Senyora de Montserrat. Era el 4 de maig del 1947

L'ESPORT COM A FORMACIÓ

■ Un dels trets característics de la comunitat de La Salle ha estat sempre el foment de l'esport des que va ser possible fer-ne a les seves instal·lacions. Va arrencar amb força a l'escola del carrer dels Esquilets, com mostra la imatge de dalt, i es va acabar de consolidar quan l'escola es va traslladar a la seva ubicació actual, on hi havia terrenys més que suficients per fer-hi camps i pistes per a la pràctica esportiva.

En opinió de l'actual director del centre, Francesc Anton, l'esport «és una faceta més en la formació i educació d'una persona», i per això a La Salle se li ha donat tanta importància. «Aporta coses molt positives, hi creiem i per això hi hem fet inversions tan importants». Un exemple d'això és el famós globus inflable (foto de baix) que es va instal·lar en un dels extrems del pati de l'es-

El globus es va instal·lar de forma provisional mentre no es construïa el pavelló de l'escola. L'inflable blanc i vermell es va fer més que famós

cola per poder-hi celebrar activitats esportives sota cobert, tant del col·legi com de l'Associació Esportiva de La Salle, que van impulsar exalumnes del centre. Els antics alumnes han tingut un paper destacat, també, en aquesta faceta de la promoció de l'esport. «Era inimaginable que als anys setanta hi hagués aquell globus. Era un senyal que l'esport ja tenia empenta. S'hi creia i s'hi creu», reflexiona Francesc Anton. Era una instal·lació provisional perquè ja es pensava en la construcció d'un poliespor-

tiu, però anava per llarg i es va pensar en un globus, que es va fer famós a Manresa i comarca. El poliesportiu no va arribar fins a principi dels anys vuitanta, amb els diners de la venda d'una part dels terrenys de l'escola, precisament on hi havia el globus, a l'ajuntament de Manresa. S'hi havia de fer el segon institut públic de la ciutat: el Pius Font i Quer. Amb aquests diners es va alçar l'actual pista poliesportiva de La Salle. Les obres es van fer en dues fases. A la primera es van alçar les parets, el sostre i es va fer la pista. A la segona es van fer els vestidors.

Des de La Salle de Manresa també han sorgit iniciatives que han acabat arrelant i que la ciutat s'ha fet seves, com per exemple la celebració de la Nit de l'Esportista. El certamen premia els millors esportistes de cada any.

ARXIU PARTICULAR

2

ARXIU PARTICULAR

3

Fabricants de sofàs: fem el teu sofà a mida. Tria el color i la forma que vulguis

Us farem pressupost sense compromís

com a

casa

Tel. 93 876 70 88
Avinguda Montserrat, 5
Sant Joan de Vilatorrada

També tenim matalassos i sistemes de descans

Francesc Anton

DIRECTOR DEL COL·LEGI DE LA SALLE A MANRESA

«AVUI ELS PROFESSORS APRENEM DELS ALUMNES, I ABANS NO»

J. S. | MANRESA

L'esperit de La Salle és viu, assegura el seu director, Francesc Anton, antic alumne de l'escola a Manresa. Fa set anys que és el capdavant d'un centre on tots els professors ja són seglars. A Manresa hi ha quatre germans, que no exerceixen la docència, sinó que es dediquen a altres tasques. Ell va ser el segon seglar a Catalunya que va assumir la direcció d'una escola de la comunitat.

■ Com és La Salle avui?

■ La Salle avui és una escola molt oberta a tothom. La nostra institució considera que l'alumnat que hem de tenir a les nostres aules pot ser de qualsevol cultura i religió. Al Caire tenim una escola on conviuen diferents religions en perfecta harmonia. És una escola que evoluciona moltíssim, amb ganes de millorar. Volem que els nostres alumnes s'incorporin a la societat amb valors humans i cristians que els facin persones íntegres, amb bon cor. Sempre farem aquella pluja fina dia a dia que fa que els nostres alumnes es vagin amarant d'idees i valors que de mica en mica incorporaran a les seves vides quan sigui adults. També volem ser capdavanters en noves tecnologies i que aprenguin amb el treball en grup perquè fa sortir el millor de cadascú. Però tot això no es pot fer sense l'ajuda de les famílies. A les nostres escoles la complicitat amb les famílies és molt important, hem de treballar conjuntament per l'educació dels fills.

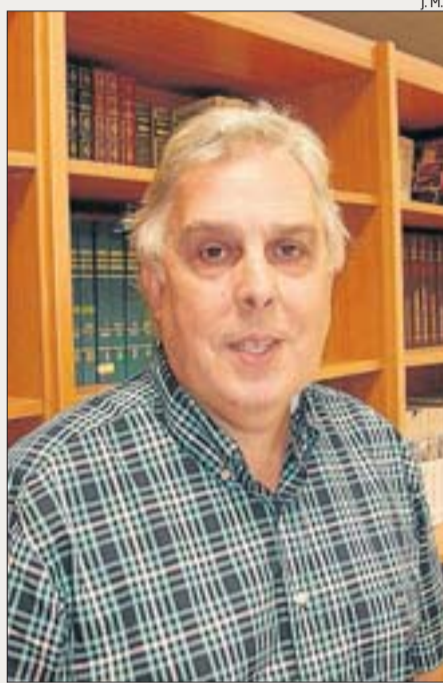
■ Encara hi ha un component religiós al centre...

■ El component religiós a La Salle és important respecte d'altres escoles on pot ser nul. Nosaltres ho som institucionalment. No tindria sentit una escola de La Salle sense aquest component, però amb tota llibertat. Nosaltres cada dia abans de començar fem cinc minuts de reflexió sobre un tema determinat i el desenvolupem a totes les classes, des de P3 fins als 18 anys. Hem de tenir present l'evangeli i també les classes de religió. La gent que hi creu pot venir a l'escola, i qui no hi creu té les portes obertes. Tots els professors som seglars, amb la qual cosa ja no som l'escola religiosa dels anys 50 o 60. Això ha canviat moltíssim.

■ Un dels trets característics de La Salle és la implicació dels antics alumnes. Això continua sent així?

■ Les associacions d'antics alumnes vénen de molts anys enrere i van tenir molta força. Jo crec que són gent a qui l'escola d'aquell temps va impactar, els va agradar. I la duïen a dins, perquè van fer moltes coses de tot tipus, fins i tot aportacions econòmiques. Després es va anar diluint i es va passar a les AMPA actuals, però jo crec que en molta gent ha quedat un sentiment. Això passa a moltes altres escoles de La Salle. És una satisfacció.

■ La comunitat va ser innovadora quan es va crear. Educava els nens en la seva llengua materna i no en llatí, com es feia aleshores, i formava els formadors. Ara és més difícil innovar?

J.M.

■ El món està més preparat, hi ha més diversitat, i si per innovador entenem fer el que no fa ningú, és molt difícil. La sort que tenim a nivell de La Salle és que som presents arreu del món, i coses que apareixen en altres països ens arriben de seguida i mirem de posar-nos al dia. El nostre referent és ara com ara el País Basc, on van molt més endavant que nosaltres. La Salle creu en la innovació i en tenim a totes les etapes educatives.

■ En educació sabem on hem d'anar, però sabem com anar-hi?

■ De vegades com a director em costa saber cap on volem arribar, però tinc molt clar el tipus d'escola que volem: que valori l'esforç, que les coses no vénen donades perquè sí, que l'alumne sigui responsable, treballador i persona, i que aquesta persona quan arribi a la societat no s'acomodi sinó que tingui iniciativa, que sigui emprenedor. Nosaltres fomentem aquest esperit.

■ Què canviarà, doncs?

■ Entenc que l'ensenyament individualitzat que feiem fins ara va desapareixent, que cada vegada s'ha de fer més treball en grup, de cooperació, per treure el màxim rendiment de cadascú. Sabem que els alumnes d'avui en dia han de ser capaços de bellugar-se amb fluïdesa amb les noves tecnologies, però que a més a més els hem de donar la base de lectura i comprensió, perquè no podem oblidar el passat i que el nen no ens escrigui bé.

■ S'imagina com poden ser els alumnes d'aquí a vint anys?

■ Anem cap a un futur tecnològic, però no sé veure fins on arribarà, ni sé veure si els alumnes d'aquí a 20 anys seran més o menys espavilats. Sí que serà gent més oberta i buscarà informació i la trobarà. A la meua edat el que feiem era memoritzar, però no sabíem bellugar-nos. Ara l'alumne és molt més despert i obert. Avui en dia els professors aprenem dels alumnes, i abans no els deixaven participar a la classe, només eren receptors d'informació.

■ L'esperit de La Salle continua viu?

■ Continua viu, sí.

LA HISTÒRIA RECENT S'ESCRIU A LA PARADA

■ La història més recent de La Salle es marca el 1966. L'increment de les activitats docents i extraescolars i dels alumnes va motivar que la comunitat comprés un terreny de 5 hectàrees als afores de la ciutat. Era a l'actual barri de la Parada i estava envoltat de camps i horts. El maig del 1967 es va col·locar la primera pedra d'un edifici que vuit mesos més tard ja estava construït i que tenia capacitat per acollir 1.500 alumnes. Es va anar posant en marxa gradualment i el 18 de febrer del 1968 es va inaugurar oficialment. Des de llavors va adoptar el nom de col·legi Sant Joan Baptista de La Salle, La Salle.

No va ser fins al 1974 que es van construir els primers habitatges del barri de la Parada, promoguts per Caixa Manresa, i el 1980 es va inaugurar l'institut Pius Font i Quer en uns terrenys que la comunitat va vendre a

l'Ajuntament de Manresa.

El col·legi va anar evolucionant en funció dels nous estudis, de les noves realitats polítiques i socials. I així va ser que el curs 1977-1978 van començar les classes mixtes: 12 noies entraven a fer primer de BUP en una escola reservada només per als nens des del seu inici. Els canvis socials també es van notar a la comunitat. Des dels anys 60 va anar disminuint progressivament la presència de religiosos i s'hi van anar incorporant professors i professores seglars. Actualment a La Salle hi ha quatre germans, que no són docents. L'últim gran canvi que ha experimentat l'escola ha estat la construcció del parvulari, que es va estrenar l'octubre del 2004, amb la qual cosa ha tancat el cercle de l'ensenyament, ja que a La Salle s'hi pot cursar tots els estudis abans d'entrar a la universitat.

El curs 1967-1968 ja es van estrenar les noves instal·lacions de La Salle a l'actual barri de la Parada. Llavors estava envoltat de camps i horts

ARXIU/SALVADOR REDÓ

▶ PASSAT I FUTUR

1 Festival al pati de l'escola, ja a la zona de la Parada, el curs 1973-1974. Com es pot apreciar, el nucli urbà quedava lluny de l'escola. Fins al 1974 no es van alçar els primers pisos del barri de la Parada, i més endavant l'institut Pius Font i Quer. Durant els primers anys al nou emplaçament, l'escola estava envoltada de camps **2** L'última fita de l'escola La Salle ha estat la construcció i posada en marxa del parvulari. Es va iniciar el 2004 i fa que els alumnes puguin cursar tots els estudis al centre abans d'anar a la universitat

ARXIU PARTICULAR

EL GERMÀ ISIDRE, TOT UN REFERENT

Al capdavant de l'Escola Popular

▶ Molts germans han passat per l'escola de La Salle al llarg d'aquests cent anys i hi han deixat l'empremta, però el germà Isidre es mereix un apartat propi. Nascut a Logronyo el 1903, va arribar a Manresa el curs 1933-1935 i s'hi va quedar fins a la seva mort. Va destacar pel seu treball abnegat al capdavant de l'Escola Popular, fent classes, cuidant malalts, escrivint cròniques històriques de l'escola. Va morir el 1979 als 75 anys d'edat. Anys més tard es va inaugurar un monument a la seva memòria i Manresa li va dedicar un carrer de la ciutat.

ARXIU PARTICULAR

GUARDIOLA, ALUMNE LASALIÀ

Entre els il·lustres que han passat per La Salle

▶ Milers d'estudiants han passat pel col·legi La Salle de Manresa al llarg de la seva dilatada història, i alguns s'han distingit posteriorment en les seves respectives professions. Entre aquests hi ha l'actual entrenador del Futbol Club Barcelona, Josep Guardiola. A la foto surt amb els seus companys de setè d'EGB del curs 1983-1984. És el tercer per l'esquerra de la primera fila, els que estan asseguts a terra.

LA FIDELITAT DE LA PROMOCIÓ DE PÈRITS DE L'ANY 1960

■ Del col·legi La Salle de Manresa n'han sortit situacions curioses i anecdòtiques com la que protagonitzen els membres de la promoció de peritatge mercantil que va acabar els estudis l'any 60. Així doncs, La Salle celebra el seu centenari i la promoció, el seu cinquantenari. Però el que és més insòlit d'aquesta història és que la vintena d'antics alumnes es troben cada any per fer un sopar, i així ho han anat fent de forma ininterrompuda des de fa 48 anys. Al cap d'un parell d'anys d'haver acabat els estudis se'ls va acudir trobar-se per sopar per recordar aquells temps i fer petar la xerrada, i la tradició es manté gairebé cinquanta anys després. Que una promoció o un grup d'estudiants faci un sopar no és pas estrany, que el mantinguin cada any ja és «una cosa bastant insòlita. Jo no en conec cap precedent», explica Joan Segon, membre de la promoció. L'últim es va celebrar a Pinós. Joan Segon recorda que van començar els estudis de peritatge mercantil a La Salle del carrer dels Esquilets l'any 1952, «en plena postguerra, a l'Espanya franquista recalçant on tot era en castellà. En aquells moments ho trobàvem natural, no hi havia res més. Cadascú ha expulsat el que li interessava, però la formació i una colla de valors són positius. Com tot, hi ha records més bons que altres, però en perspectiva, va estar bé». El grup té, fins i tot, una pàgina web que es pot visitar a peritslasalle60.cat, on hi ha fotos de cadascun dels sopars que s'han celebrat al llarg d'aquests últims 48 anys, sopars que ja tenen una data fixada: cada dissabte després de Setmana Santa. També hi ha un curiós calaix de sastre de records on es poden veure els incentius i medalles que es repartien a l'escola, documents com quaderns de notes, de revisions mèdiques, apunts i fins i tot els menús dels sopars que els pèrits de l'any 60 han fet fins ara. Com diuen a la web, el més important del seu pas pels Esquilets «és que ens vàrem conèixer i vàrem plantar la llavor d'una incipient i llarga amistat. I aquesta llavor ha anat fructificant al llarg dels anys i encara ocupa un lloc important». I encara diu més: «de compartir un sopar, sense adonar-nos-en, vàrem passar a compartir la història de cadascú: notícies de bodes, de naixements, de malalties, d'èxits, de desenganys, de jubilacions... que han anat marcant el pas dels anys. Vàrem celebrar el 25è i volem passar del 50è».